

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Іврішнюк С. В. *С. В. Іврішнюк*
Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№22516102019

Освітній менеджмент
ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни
підготовки магістрів
галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка»
спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»
освітньої програми «Освітні, педагогічні науки»

Луцьк – 2019

Програма навчальної дисципліни «Освітній менеджмент» підготовки магістрів, галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка», спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», за освітньою програмою «Освітні, педагогічні науки»

Розробник: кандидат педагогічних наук, доцент Остапйовський І. Є.

Рецензент: кандидат педагогічних наук, доцент Заремба Л. В.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
протокол № 2 від 12 вересня 2019 р.

Завідувач кафедри _____ (Гусак П.М.)

Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією педагогічного факультету
протокол № 1 від 18 вересня 2019 р.

Голова науково-методичної
комісії педагогічного факультету _____ (Антонюк В. З.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 01 «Освіта / Педагогіка» Спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки» Освітня програма «Освітні, педагогічні науки» магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання: 5
		Семестр: 9
ІНДЗ: немає	Лекції: 22 год.	
	Практичні (семінарські): 22 год.	
	Лабораторні: -	
	Індивідуальні: -	
	Самостійна робота: 68 год.	
	Консультації: 8 год.	
	Форми контролю: залік	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Освітній менеджмент є нормативно навчальною дисципліною. Метою навчального курсу передбачено засвоєння студентами теоретико-методологічних засад управління закладами освіти, формування основних умінь і навичок, необхідних для управлінської діяльності.

Основними його завданням є:

- сформувати поняття про освіту в Україні як цілісну систему, розкрити ієрархію основних рівнів управління освітою, визначити їх основні характерні особливості;
- розкрити теоретико-методологічні засади управління системою освіти;
- ознайомити з основними положеннями директивних і нормативних документів, що регламентують діяльність закладів освіти;
- показати особливості управління закладами освіти в умовах соціально - економічних перетворень у країні.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- генезу, закони, принципи, функції, методи освітнього менеджменту;
- нормативно-законодавчу базу створення та функціонування закладів освіти;
- теорію та практику управління персоналом та власною кар'єрою;
- інноваційні підходи до управління закладами освіти.

вміти :

- прогнозувати діяльність закладу, установи;
- моделювати процеси створення та функціонування навчального закладу;
- розробляти критерії оцінки діяльності закладу, установи, групи, працівника

тощо;

- ефективно організовувати діяльність підлеглих;
- розробляти стратегію діяльності;
- працювати над підвищенням рівня професійної компетентності (власним і своїх підлеглих)

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Інтегральна компетентність: Здатність професійно й конструктивно вирішувати професійні завдання.

Загальні компетентності: 1. Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу соціальних процесів. 2. Здатність розробляти і управляти проектами із суб'єктами соціальної роботи. 3. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні соціальних працівників. 4. Здатність проведення наукових досліджень на професійному рівні. 5. Здатність ініціювати, планувати та управляти змінами для вдосконалення існуючих та розробки нових програм професійного самовдосконалення. 6. Здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до реалізації (креативність) професійних задач. 7. Здатність налагоджувати у професійній діяльності соціальну взаємодію, співробітництво й партнерство.

Спеціальні компетентності: 1. Критично осмислювати сутність освітнього менеджменту. 2. Використовувати професійні знання та принципи професійної етики в освітньому менеджменті. 3. Застосовувати знання законодавчої бази в освітньому менеджменті. 4. Порівнювати, аналізувати різні проблемні ситуації в управлінській діяльності. 5. Обирати необхідні, найбільш доцільні методи та технології в управлінні закладами освіти. 6. Застосовувати знання з управління та освітнього менеджменту в практичних ситуаціях функціонування закладів освіти.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекції	Практичні і	Консультації	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. «Теоретико - методичні засади менеджменту вищої школи»					
Тема 1. Теоретичні засади та генеза освітнього менеджменту	16	4	4		8
Тема 2. Система освіти України та особливості управління нею	12	2	2		8
Тема 3. Поняття організації в освітньому менеджменті	12	2	2		8
Тема 4. Принципи, функції та методи освітнього менеджменту	12	4	4		8

Тема 5. Управлінське рішення	14	2	2	2	8
Тема 6. Управлінська культура менеджера закладів освіти	10	2	2		6
Тема 7. Інформаційне забезпечення управління закладами освіти	12	2	2		8
Тема 8. Стратегічне управління	12	2	2	2	6
Тема 9. Маркетинг в освіті та зв'язки з громадськістю	18	2	2	4	8
Контрольна робота					
Разом за змістовим модулем 1	120	22	22	8	68

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Розробити анотації з 3 - 5 першоджерел з проблеми розвитку менеджменту як науки.

Визначити внутрішнє і зовнішнє середовище організації (за вибором студентів)

Розробити порівняльну таблицю реалізації функцій управління в діяльності менеджера та працівника.

Проаналізуйте наукову літературу і зробіть порівняльний аналіз методів менеджменту.

Зробити анотацію 4-5 джерел з проблеми прийняття та реалізації управлінського рішення у менеджменті вищої школи

Зробити анотацію 4-5 джерел з проблеми управлінської культури менеджерів.

За результатами практики з метою створення системи інформаційного забезпечення управління можна передбачити наступні блоки інформації:

Обґрунтуйте ознаки стратегічного мислення керівника та персоналу закладів освіти.

Розробити рекомендації, спрямовані на покращення зв'язків із громадськістю.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів для денної форми навчання		
Поточний контроль (макс = 40 балів)	Модульний контроль (макс = 60 б)	Загальна кількість балів
Модуль 1	Модуль 2	

Змістовий модуль 1									МКР	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	60	100
5	5	5	5	5	5	2	3	5		

Критерії поточного тематичного оцінювання студента

Загальне оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу «Менеджмент вищої школи» здійснюється за 100-бальною шкалою. Воно включає поточне оцінювання студента за кожен модуль (згідно розподілу кількості балів по змістових модулях), підсумкову за МКР. МКР проводяться у формі письмової роботи (відкриті тести).

Критерії оцінки студента (підсумковий контроль)

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

Максимальна кількість балів, що може бути отримана – 60.

У випадку проведення підсумкового контролю загальна кількість балів складається із суми балів за виконання практичних завдань (мах = 40 балів), та кількості балів набраних студентом за МКР (мах = 60 балів).

При визначенні кількості балів за екзамен викладач керується такими критеріями:

60 (максимальна кількість) балів ставиться у тому випадку, коли студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, вирішує складні проблемні завдання, вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, вирішує складні проблемні завдання, самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдаровання і нахили, самостійно виконує 100% від загальної практичних завдань.

50–59 балів ставиться, коли студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може робити часткові висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює понад 80% навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами, виконує не менше 90% від загальної кількості практичних завдань.

40–49 балів ставиться, коли студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, з допомогою викладача може робити часткові висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює понад 70% навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком;

користується додатковими джерелами, виконує не менше 75% від загальної кількості практичних завдань.

20–39 балів ставиться, коли студент має початковий рівень знань; знає половину навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, із допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується у поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу, виконує до 45% від загальної кількості практичних завдань.

5–20 балів ставиться тоді, коли студент відтворює менш як половину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання, здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, не має сформованих умінь та навичок; виконує 30% від загальної практичних завдань.

1–4 балів ставиться студенту, коли він може розрізнити об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; виконує не більш як 20% від загальної кількості практичних завдань.

Шкала оцінювання		
Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України / А.М. Алексюк. - К. : Либідь, 1998. - С. 315-326.

2. Василенко О. М. Функції та методи управління освітнім процесом / О. М. Василенко // Наука і сучасність: збірник наукових праць Національного

- педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова. - К. : Логос, 2000 - Вип. 1.Ч.2. - С. 25-36.
3. Даниленко Л. І. Модернізація змісту, форм та методів управлінської діяльності директора загальноосвітньої школи: монографія / Л. І. Даниленко [2-е вид.]. - К. : Логос, 2002. - 140 с.
 4. Закон України про освіту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
 5. Конаржевский Ю. А. Менеджмент и внутришкольное управление / Ю. А. Конаржевский. - М. : Педагогический поиск, 2000. - 224 с.
 6. Конспект лекцій з дисципліни «Менеджмент освіти» (для студентів-магістрів всіх форм навчання спеціальностей "Українська мова і література", «Історія», «Педагогіка вищої школи») / Укл.: Коробович Л.П. -Р: МЕНУ, 2012. - 68 с.
 7. Крижко В.В Менеджмент в освіті. Навч. -методичний посібник / В.В. Крижко, Є.М. Павлютенков. - К., 1998. -192 с.
 8. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи. / А. І. Кузьмінський. - К.: «Знання», 2005.- 486 с.
 9. **Кулешова, В. В.** Основи менеджменту у системі професійно-технічної освіти [Текст] : навч. посібник для вищих навч. закладів інж.-пед. спец. / В. В. Кулешова, В. В. Мальована ; Укр. інж.-пед. акад. - Х. : [б. в.], 2010. - 264 с. : табл., рис. - Бібліогр.: с. 183-185.
 10. Ларина Р.Р. Имидж вуза как фактор повышения его конкурентоспособности / Р.Р. Ларина // Гуманитарні науки.- 2012.- № 2.- С.114 – 119.
 11. Лунячек В. Е. Педагогічний менеджмент: навчальний посібник / В. Е. Лунячек. – 2-е вид., випр. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2015. – 512 с.
 12. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті: секрети успішного управління / О.І. Мармаза. – Х.: Вид. група «Основа», 2005. – 176 с.
 13. Мармаза О.І. Інноваційні підходи до управління навчальним закладом. - Х.: Основа, 2004.- 240с.
 14. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації / О. І. Мармаза. – Х.: ТОВ «Щедра садиба», 2017. – 126 с.
 15. Маслов В. І. Теоретичні основи педагогічного менеджменту : навч. посібник / В. І. Маслов, В. П. Драгун, В. В. Шаркунова. - К. : УПКККО, 1996 - 88 с.
 16. **Менеджмент освіти** [Текст] : навч. посібник для вищих навч. закладів інж.-пед. спец. / О. Е. Коваленко [та ін.] ; Укр. інж.-пед. акад. - Х. : Контраст, 2008. - 68 с. : табл., рис. - Бібліогр.: с. 66-67 (33 назви).
 17. Орбан – Лембрик Л.Е. Психологія Управління: Посібник.- К.: Академвидав, 2003.- 568с.
 18. Освітній менеджмент: Навчальний посібник/ За ред. Л.Даниленко, Л. Карамушки.- К.- 2003.- 400с.
 19. Сорочан Т.М. Сучасні технології шкільного менеджменту: Опорний конспект для слухачів курсів підвищення кваліфікації керівників загальноосвітніх навчальних закладів: Навчальний посібник / Сорочан Т.М. – Луганськ: СПД Резніков В.С., 2009. – 208 с.
 20. Соціальна педагогіка: теорія, технології та історія : навч.-метод. посібник для підгот. до держ. атест. студ. за освіт.-кваліф.рівнем «бакалавр» / за ред. П. М. Гусака, І. Є. Остапівського – Луцьк. : Вежа – Друк, 2013. – 324с.
 21. Управління навчальним закладом: Навчально-методичний посібник: У 2- х ч./ О.І. Мармаза, О.М. Касьянова, В.В. Григора та ін.- Х.: Ранок, 2003.- 312с.
 22. **Хриков, Є. М.** Управління навчальним закладом [Текст] : навч. посібник / Є. М. Хриков. - К. : Знання, 2006. - 366 с. : іл. - Бібліогр. в кінці розд.
 23. Черниш А.П. Менеджмент освіти: Навчальний посібник / А.П. Черниш. – К.: Видавництво «Університет» КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2008.

24. Шатун В.Т. Основи менеджменту: Навчальний посібник. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.

8. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Сутність поняття «управління», «менеджмент», «освітній менеджмент».
2. Наукові школи управління.
3. Процесний, системний та ситуаційний підходи до управління.
4. Поняття організації та її функції.
5. Закони організації.
6. Типи організацій.
7. Система освіти України, її складові.
8. Структурно-функціональна модель закладу освіти.
9. Принципи управління вищим навчальним закладом.
10. Структура управління закладами освіти.
11. Органи громадського самоврядування у системі освіти.
12. Студентське самоврядування.
13. Закони управління.
14. Принципи управління.
15. Рівні управління. Суб'єкт та об'єкт освітнього менеджменту.
16. Функції менеджменту.
17. Методи освітнього менеджменту.
18. Визначення категорії "рішення". Класифікація рішень.
19. Умови прийняття рішень.
20. Характеристика моделі розробки та прийняття рішення.
21. Фактори, що впливають на прийняття рішення.
22. Вимоги до особи керівника в процесі прийняття рішення.
23. Менеджер-ключова фігура в управлінні закладами освіти. Вимоги до професійної компетенції менеджерів.
24. Інформаційне забезпечення управління.
25. Значення і сутність ділового спілкування.
26. Імідж організації та персоналу закладів освіти
27. Паблік релейшен як засіб управління іміджем.